

به بهانه‌ی تحصن لندن گفتگو با حسن جداری و خانم ملک مجید خوشدل

منبع: www.goftogoo.net

هشت سال قبل در مقابل دفتر «سازمان عفو بین‌الملل» تحصن ۲۴ ساعته‌ای برگزار کردیم، برعلیه بی‌داد و سرکوبی که به دانشجویان دانشگاه‌های ایران رفته بود. شبی به یاد ماندنی بود و خاطرات خوب روبروی دانشگاه را در ما زنده کرد. از آن زمان تاکنون چند تاپی از آن جمع از میان ما رفته‌اند، تعدادی به انواع بیماری‌های جسمی و روانی مبتلا گشته و خانه‌نشین شده‌اند. عده‌ای هم، چنان قید سیاست را زده‌اند که در خیابان از رفقای سابق روی برمی‌گردانند. در این سالهای سرد و سیاه اما دریغ از قطره‌ای خون تازه در اندام نسلی که افتان و خیزان می‌رود و سینه را هنوز راست و استوار نگاه می‌دارد.

و امروز، هشت سال بعد، دوباره در مقابل عفو بین‌الملل عده‌ای گرد هم آمده‌اند تا پیش از هر اعتراض و محکوم کردنی با یکدیگر تجدید میثاق کنند، خوب که به چهره‌ها دقیق شویم، دلشوره و ترس را می‌توان در سیمای شرکت‌کنندگان دید، و در صبر و حوصله‌ای که در شنیدن از خود نشان می‌دهند. گویا امشب قرار نیست که مثل سالهای گذشته دل دوستان آزرده شود.

* * *

جریانهای مختلفی در تحصن اعتراضی ۲۴ تا ۲۵ جولای در شهر لندن شرکت کرده‌اند: سازمان کارگران انقلابی ایران (راه کارگر)، هواداران چریک‌های فدایی خلق ایران، حزب حکمتیست، سازمان دموکراتیک، ضد امپریالیستی ایرانیان در انگلستان، و شاید یکی - دو تای دیگر. با این همه حضور حسن جداری در حرکت‌های اعتراضی ایرانیان برای اغلب فعالان سیاسی از گرایش‌های مختلف همیشه با شور و شغف همراه بوده است. او شناسنامه‌ی ایرانیان تبعیدی است که تجربه‌ی شصت سال مبارزه برعلیه رژیم‌های شاه و شیخ را در کوله بار خود دارد.

رمز پایداری، موفقیت و ثبات حسن جداری در عرصه‌ی خانمان‌سوز پولتیک ایرانی، شریک زندگی وی رفیق ملک است. این دو با هم راهی را پیموده‌اند که به خواب و خیال شباهت دارد.

با این‌که برای تهیه‌ی گزارش به این مراسم نرفته بودم اما هر چه کردم، نتوانستم بر وسوسه‌ی گفتگو نکردن با این دو زوج رزمنده‌ی خوشبخت چیره شوم:

* آقای حسن جداری، بیش از پنجاه سال مبارزه‌ی سیاسی! (با خنده) آیا زمان بازنشستگی فرا نرسیده؟! - به نظر من یک آدم مبارز هیچ وقت بازنشسته نمی‌شود. مبارزه تا آخرین نفس باید ادامه داشته باشد. * بسیار خوب! کمی از تحصن ۲۴ ساعته‌ی امروز برایم بگوئید.

- این تحصن از ساعت یازده صبح امروز شروع شده و تا ساعت یازده فردا ادامه دارد. در این تحصن سازمانها و نیروهای مختلف، و افراد منفرد و مبارز شرکت کرده‌اند. این تحصنی است برای اعتراض به اعدام‌ها و کشتارهایی که در ایران می‌شود، که ما آن را محکوم می‌کنیم، و پشتیبانی می‌کنیم از کارگران، دانشجویان، زنان و تمام انسانهایی که امروز در زندانهای رژیم اسلامی مبارزه می‌کنند. نجات جان این زندانیان هدف تحصن ماست.

* این تحصن اعتراضی را تعدادی از رسانه‌های نوشتاری پوشش خبری داده‌اند. برآورد من از شرکت‌کنندگان رقمی حدود سی نفر است. البته دیده‌ام که کسانی می‌آیند و می‌روند. به نظر شما در شهر بزرگی مثل لندن دیگر فعالین سیاسی کجا هستند؟

- البته الان ممکن است سی نفر باشند، اما همان‌طور که شما گفتی، عده‌ای آمدند و برای مدتی ماندند و بعد رفتند. یا همان‌طور که دیدید مبارزین و کمونیست‌های ترک در دفاع از این تحصن هم آمده بودند. اما متأسفانه باید گفت که عده‌ی زیادی از ایرانی‌ها، گرچه از این تحصن خبر داشته‌اند، یا ممکن است بی‌اطلاع باشند، اما هنوز به این مسایل حساسیت نشان نمی‌دهند، و این مایه‌ی درد است، که رژیم جنایتکاری در ایران حاکم باشد، با این همه کشتارها، اما عده‌ی کمتری از ما در اینجا حضور داشته باشند.

ولی با این واقعیت که مبارزات مردم در ایران هر روز اوج بیشتری می‌گیرد، من فکر می‌کنم که این مبارزات تأثیر خودش را در خارج خواهد گذاشت.

* در حدود یک سال گذشته مبارزات در داخل ایران تا حدودی بیشتر از قبل بوده، اما چرا این مبارزات تأثیر به سزایی به طور مشخص در جامعه‌ی ایرانی مقیم لندن نداشته، که امروز تعداد بیشتری در این تحصن اعتراضی شرکت کنند.

- تا حدودی تأثیر داشته. مثلاً همان‌طور که می‌بینید در این تحصن سازمانهای سیاسی مختلفی شرکت کرده‌اند. آن هم در یک محیط دوستانه با هم علیه رژیم مبارزه می‌کنند. این مسئله شاید مقدمه‌ی همدردی‌ها و شکل‌گیری اجتماعات نیروهای سیاسی مختلف ایرانی با یکدیگر باشد...

* یعنی تکان خوردن را شما می‌بینی؟

- من تکان خوردن را در میان برخی از نیروها و سازمانهای سیاسی می‌بینم. امیدوارم که آن سرعت بیشتری پیدا کند.

* در اطلاعیه‌ی این تحصن نام دو تشکیلات به چشم می‌خورد. اما امروز سازمانهای بیشتری در این حرکت شرکت کرده‌اند. پرسش‌ام این است که آیا شما قبل از این تحصن با نمایندگان سازمانهای دیگر مشورت کردید، یا این حضور خودجوش بوده؟

- این تحصن خودجوش نبوده. قبلاً تعدادی از سازمانها با هم تماس گرفته‌اند و بعد در این تحصن شرکت کردند. شما می‌بینید که سازمانهای مختلف با همه‌ی اختلاف‌های سیاسی که با هم دارند، در این تحصن در کنار هم ایستاده‌اند. البته قرار نبود که همه برای شرکت در این حرکت فراخوان دسته جمعی صادر کنند. این به نظر من قدم مثبتی برای اتحادها و همکاری‌های بیشتر است.

* از آنجا که این تحصن با پدیده‌ی زندان و زندانی سیاسی در آمیخته است، می‌خواهم از شما سؤال کنم که آیا شما از سمیناری که در ماه آینده در شهر کلن آلمان راجع به زندانیان سیاسی برگزار می‌شود، آگاهی دارید؟ و این‌که آیا در آن شرکت می‌کنید یا خیر؟

- من از این سمینار اطلاع دارم و امیدوارم بتوانم در آن شرکت کنم، چون خیلی مایل به انجام آن هستم. اما شرکت در آن بستگی به برنامه‌ی کارهای من دارد. اگر وقت شد، خیلی دوست دارم در آن شرکت کنم، مخصوصاً در مورد مسئله ملی و...

* می‌دانید چرا فکر می‌کنم شرکت شما در سمینار کلن مهم است؟ به دلیل این‌که شما خاطرات و تجربه‌های زیادی از جنبش دانشجویی در خارج کشور، از مبارزات کنفدراسیون دانشجویان ایرانی و ارتباط آنها با زندان سیاسی دارید. شما یکی از معدود افرادی هستید که خوشبختانه در قید حیات هستید و تجربه‌ی بیش از چهل سال تاریخ جنبش دانشجویی را با خود دارید. دوستان و رفقای از این جنبش که با وقوع انقلاب به ایران آمدند و بسیاری از آنها سر از بیدادگاه‌های رژیم اسلامی و میادین تیر درآوردند. از این زاویه امیدوارم شما در این سمینار شرکت کنید.

- همان‌طور که شما می‌دانید، من از اوایل فعالیت‌های کنفدراسیون در آن حضور داشتم، در تمام کنگره‌های آن شرکت کرده‌ام، و در دوره‌ای دبیر کنفدراسیون بودم و...

* اما متأسفانه شما تجربه‌های خودتان را به صورت کتبی و کنکرت به دیگران منتقل نکرده‌اید. هر چه بوده همین اظهار نظرهای شفاهی در جمع‌های دوستانه بوده است.

- متأسفانه درست می‌گویید. البته بعضی چیزها را نوشته‌ام، اما آنها را منتقل نکرده‌ام. فکر می‌کنم زمان آن رسیده است که با کوشش بتوانم آنها را به نسل جدید منتقل کنم. به شما این را بگویم که من حدود ۴۵ سال است که در فعالیت‌های سیاسی در خارج شرکت داشته‌ام، ولی مبارزات من...

* به بیش از پنجاه سال می‌رسد.

- بیش از پنجاه سال، تقریباً به شصت سال می‌رسد. همان‌طور که قبلاً هم به شما گفته‌ام، من عضو سازمان جوانان فرقه‌ی دموکرات بوده‌ام، طرفدار جنبش انقلابی و دموکراتیک مردم بودم و مخالف امپریالیست‌ها و مرتجعین.

* پرسش‌ام این بود که آیا در سمینار کلن شرکت می‌کنید برای انتقال تجارب خودتان به دیگران؟

- کوشش خواهم کرد که صد در صد در آن شرکت کنم، به شرطی که بدانم حق سخنرانی در آنجا خواهم داشت. یا در زمینه کنفدراسیون و یا درباره‌ی مسئله ملی.

* از وقتی که آقای جداری به من دادید، از شما ممنونم.

- خیلی ممنونم که شما این مصاحبه را با من کردید.

* * *

گفتگو با رفیق ملک

* خانم ملک! شریک زندگی حسن جداری، رفیق زندگی ایشان. شما، هم نزدیک به چهل سال خودتان فعالیت سیاسی کرده‌اید، و هم به همین میزان همراه مبارزه آقای جداری بوده‌اید. (با خنده) آیا چنین چیزی در جامعه‌ی ایرانی خارج کشور عجیب نیست؟!

- (خنده‌ی ممتد) راستش تا آنجایی که من می‌دانم، تقریباً عجیب است! یعنی تنها کسانی که من می‌شناسم، خود ما هستیم که چهل سال با هم بوده‌ایم و پا به پای هم در همه‌ی مبارزات شرکت کرده‌ایم.

* رمز این پایداری، استقامت و همدلی شما چه بوده؟ (با خنده) شما از زوایایی انسانهای بسیار خوشبختی هستید!

- خیلی ممنون! ولی رمز آن، من فکر می‌کنم مبارزات مردم ایران بوده که ما را با هم بیشتر جوش داده است (البته از مسئله شخصی که بگذریم) این موضوع باعث شده که ما تحرک بیشتری داشته باشیم. ناگفته نگذارم که ایده‌ی خود ما هم عامل مهمی بوده که تلاش و تحرک ما را بیشتر کند.

* بگذارید روی تحصن امروز هم یکی - دو سؤال را با شما در میان بگذارم: شما این تحصن را تا این ساعت (یعنی یازده شب) چگونه دیدید و نقاط و قوت ضعف آن را در چه دیدید؟

- تا اینجا که من ملاحظه کردم، بسیار تحصن خوبی بوده، یعنی از صبح که ما آمدیم همه بچه‌ها فعالیت کرده‌اند و تدارک خوبی برای این حرکت دیده شده. اما نقطه‌ی ضعف آن به نظر من کمبود گزارشگرهای (مکت)...

* رسانه‌ها؟

- رسانه‌ها بوده. به نظر من ما هنوز بعد از مدتها، یعنی ما این آمادگی را داشتیم، ولی بعضی از دوستانی که با ما همکاری می‌کنند، شاید هنوز آمادگی ندارند که با رسانه‌ها تماس بگیرند برای گزارش و پخش اخبار این تحصن...

* که اصولاً تماس با رسانه‌ها رکن اصلی هر حرکت اجتماعی‌ست.

- به نظر من یکی از جنبه‌های مهم آن است، خصوصاً از جنبه‌ی تبلیغ و اطلاع رسانی. اما از جهت شرکت دوستان در این تحصن، همان‌طور که گفتم بسیار خوب بوده است.

* تعداد زنان شرکت کننده در این تحصن نسبت به مردان بسیار کمتر است. فکر می‌کنید چرا؟

- مسئله در این است که خانم‌ها همیشه در جریان مبارزات، برعکس آنچه که در داخل ایران می‌گذرد، در خارج کمتر شرکت می‌کنند.

* یا در سایه هستند.

- یا به قول شما در سایه هستند.

* چرا؟

- این مسئله علت عمیق‌تری دارد که به مسائل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه‌ی ما بستگی دارد و در این گفتگوی کوتاه...

* یعنی بعد از ربع قرن زندگی در خارج فکر نمی‌کنید ما می‌بایستی شاهد تغییراتی در این زمینه بوده باشیم؟ در صورتی که در بیست سال قبل حضور زنان در اجتماعات سیاسی خارج کشور خیلی بیشتر از حالا بود.

- بله، قبلاً حضور زنان خیلی بیشتر بود. (با خنده) اما من در یک دقیقه علت‌اش را برای شما نمی‌توانم توضیح دهم، ولی علت‌های زیادی دارد.

* امیدوارم در آینده گفتگویی با شما داشته باشم؛ از چهل سال فعالیت‌های اجتماعی، سیاسی‌تان در خارج کشور. از شرکت‌تان در این گفتگو تشکر می‌کنم.

خیلی ممنون، متشکرم!

* * *

تاریخ انجام مصاحبه: ۲۴ ژوئیه ۲۰۰۷

تاریخ درج مصاحبه: ۲۶ ژوئیه ۲۰۰۷